

Димка Митева

РЕЧНИК

**НА МАКЕДОНСКИТЕ
НАРОДНИ ПЕСНИ**

– ТОЛКОВЕН –

ЛЕКСЕМИ НА „Њ“

Скопје 2019

Димка Митева

РЕЧНИК
НА МАКЕДОНСКИТЕ
НАРОДНИ ПЕСНИ

Њ

Скопје 2019

Читателот со „Речникот на македонските народни песни“ (Толковен) добива книга што ќе му помогне подобро да го запознае македонскиот фолклор и неговите извори. Од друга страна, научните работници на полето на фолклорот и лингвистиката ќе добијат корпус за понатамошни истражувања на сите рамништа.

Преку собирањето и приопштувањето на овој материјал кон јавноста, авторката Димка Митева длабоко придонесува и ја потврдува големата улога на македонскиот народен гениј и неговото активно користење на македонскиот јазик во периодот пред неговата кодификација.

Бобан Карапејовски

Њ

ЊЕГА зам. лична, долга (пoлна) форма 3. лице еднина машки и среден род (оо т о ј, о н) за *предмет*; Вид. **него**. **1.** без *предлоз*; валија га њега пита: / – Ој ти тебе, Александро, / што си ти греха сторило? (Р. 240 /1/); ќе го прашамо али има срце, / и тамо њега мије д' испратиме, / тамо њега никој не познава (Р. 144, Скопска околина); таком Бога маука мома, / ако сам га јазе нашау / да се свивам како њега / покрај твоја половина (ИФ).

2. со *предлоз* *пред себе*; д о: па њу седу кметове, / на врат свети Илија, / до њега сестра Марија (Р. 209); з а: мани га, ќерко, Бога ти, оно је мом' бегличко / за њега нема конака, / за њега нема вечера (Р. 209); н а: на њега е чована долама, / немој њима да гу укрравиш, / она чини три тимара града (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); о д: ми имамо Кузман Карамана, / више боље од њега немаме (ИФ); п о: и Марко му најпрво дар дало, / а по њега ем свите сватови! / Остаиле сватови младу невесту, / младу невесту саз младо деверче (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); узеше му коња ѓокатога, / набраше му трава детелина, / коњ да игра и стопан по њега (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); п о к р а ј: покрај њега малој моме, / малој моме црнооко, / плачеше, туго, жалеше (Р. 80); п р е м а: шедбу шета царе Срб Стеване, / он ми тражи слику према њега, / па отиде покрај црно море (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); с о: тогај оно назад се истаи, / свите со њега море ми се смејев, / ми засуче скутој од доламу (Р. 144, Скопска околина); с а з: доказала краљу Вукашину, / краљ Вукашин гора отишал, / и саз њега петстотине људи (Р. 80, Скопска околина Црна Гора).

ЊЕГОВ *приод.* (или *заменска придавка*) за 3 лице *еднина*; Вид. **негов**; њ е г о в: Тодор је мајка не почу, / отиде село Смоквица / на његов мили побратим (Ѓорѓ. 92); њ е г о в а: пило што пило / до два-три дни четири, / дури си испило / острата сабја његова (Ив. 143); изговара његовата мајка: / – Жити Бога, Лутице Богдана, / ка те прашам право да ми кажиш, / дали знајеш, сине, паметуваш / кога бозгун на Косово ти оте / та тој ти оте твоја мила сестра (Р. 225); мори, гу заглида, гу пуглида / та његува стара мајка. / Море, оти Јуван, оти, ле сино, / на мајка ти не вечериш? (Тан. 97); њ е г о в о: умреја батко Ѓорѓија, мори бабо, / за едну чашу ракију. /.../ Не је умреја од болест, мори бабо, / тук' је умреја од лудост. / Све што видеја у село, мори бабо, / све сака да је његово. (Милен. 191); њ е г о ј – *негови*; уште малко Петре се рашета, / ете ги најде његој миле сестре, / ми продаваа младос на чивути (Р. 144, Скопска околина); бог да убије његојте шуреи, / ништо њему икрам не му чинив, / не чиниле, не га пречекале, / одма Јован кусур ми ватило (Р. 144, Скопска околина); њ е г о в и т е – *неговийте роднини*; та ми дошле, море, његовите, / изговара његовата ќерка: / – Ако је Марко, татко, пијаница, / покани го на гости да дојдет / и тој мене да куртулит (ИФ)

Со и м е н к и т е: баба (Р. 144); глава (Р. 144); двор (Р. 139; Р. 144), дете (Р. 240 /3/), дружина (Р. 144; Р. 247); жена (Р. 114); здив (Р. 240 3); измеќар (Р. 114); кавал (Р. 114), капетан (Р. 209), конак (Р. 114), коњ (Ив. 141; Тан. 97), куќа (Р. 114); љуба (Р. 114); мајка (Р. 225; Тан. 97); невеста (Р. 225); побратим (Ѓорѓ. 92; Р. 114); Рајковица (Р. 144), роб (Р. 80); сабја (Ив. 143; Р. 144), сестра (Р. 144), сестричина (Р. 144), син (Р. 144); ќерка (Р. 144); царство (Р. 144); чичо (Р. 144); шура (Р. 144).

ЊЕГОВИ -те *мн. неговийте роднини*; та ми дошле, море, његовите, / изговара његовата ќерка: / – Ако је Марко, татко, пијаница, / покани го на гости да дојдет / и тој мене да куртулит (ИФ)

ЊЕГОЈ *зам. (ѝридавска зам.)* Вид. **негов**; уште малко Петре се рашета, / ете ги најде његој миле сестре, / ми продавав младос на чивути. (Р. 144, Скопска околина)

ЊЕЕН, ЊЕИН *ѝрид. (заменка) ѝрисвојна 3. лице еднина женски род*; Вид. **нејзин**; њ е ј н а: и појдоше за девојку д' идев, / и отидоше у белога града, / те узоше убаву девојку. / И говори њејна стара мајка (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); њ е ј н и: па отиде кај таткова куќа, / што ќе види њејните дворови, / изникнала трава до рамена, / у дворови едно суво дрво (Р. 114, Скопска околина Блато).

ЊЕМУ *зам. лична 1. 3. лице еднина за машки и среден род оо т о ј, о н, т о а, о н о – долга (ѝолна) форма за индирекѝен ѝреомеѝ*; Вид. **нему**; како рука оно надигнало, / така рука њему му стана. (Р. 114); надигна си глава, / напрчи мустаќи / па си песну пева: / – Пр-мр-мр, пр-мр-мр. / Па си песну пева. (Кар. Л., 5, 1985, 32); сум те викнала – мајка њему збори, / да не се стори, бре, голема срамота, / вашијот вујко свадба ќе си чини, / сета горна земња поканило, / салте мене, мене не ме поканило (ИФ); бог да убије његојте шуреи, / ништо њему икрам не му чинив, / не чиниле, не га пречекале, / одма Јован кусур ми ватило (Р. 144, Скопска околина); наполни си шарени бисаги, / и донесе њему бело руво, / та ја отиде коња да го ружа. (Р. 225, Битолско)

2. оди (но не мора) заедно со крайќаѝија форма м у; дур је канил три илјадо свата / њему му је душа постанала, / и за спање јоно је јумрело (Р. 114); излезе му њему стара мајка / кај ми чука на вратата, / отвори ми оба крила врата (Р. 209)

ЊЕН, њена *ѝрид. (или зам.) ѝрисвојна*; Вид. **нејзин**; погоди се пуста њена мајка, / да ја видит Стојанка, / да идит на Балканот, / еј искочи њена мајка, / на високи хубав чардак (Р. 262 /2/); а њената клета мајка, / кога виде та се измалкна, / солзе рони и преклиње, / по ќерка си по дејчина (Р. 262/ 2/).

ЊИ *зам. лично-предметна за 3. лице множина од т и е, о н и – долга (јолна) форма место н и в; море Марко, море млади Марко! / Собрани се седемдесе крапа / на крај Дунав, на ладна механа. / Јадат, пијат, рујно вино пијат, / чеша беше, мале, позлатена, / чеша беше седемдесе ока. / Муѓу нји е чеша погинала. (Тр. 170)*

ЊИВЕН, ЊИВНИ *прид. (или зам.) присвојна; Вид. нивен, нивни; њ и в е н: и туј виделе њивнијот татко, / и ноги му потсекле до колена. (Р. 114, Скопска околина Блато); њ и в н а: што ми бева девет Бојковчиња, / па викнава њивна мила сестра (Р. 114); њ и в н и: ги закључи преко бело грло, / иззакључи њивни бели руки, / па им тури тешките томруци (Р. 114, Скопска околина Блато)*

Со и м е н к и т е: сестра, рака; Вид. ги горните примери.

ЊИЈА *зам. нив; Трендавило, бре, невесто, / кои вечер да ти дојду? / Море, дојди ти кат сакаш, / салте немој ов'ј вечер. / Имам гости татка и мајку / и сас њија мушко дете, / мушко дете седмоготчче, / што видеуе све писуе, / што чујуе све казуе. (Нов ден 1947, 8–10, 93)*

ЊИМ *зам. лична за 3. лице множина од т и е, о н и – долга (јолна) форма место н и в; Вид. нив; де проходе китени сватови, / чија ќе ги кука пречекати, / чија мајка даром дарувати, / чија сестра меѓу њим ќе бити? (Р. 209).*

ЊИМА (и нима) *зам. лична 3 лице множина од т и е, о н и – долга (јолна) форма местно н и в; Вид. нив. 1. а. за предмет; туја вика духовниче довник: / – Дал чујете триста калуѓера? / Нека искочив триес' патривара, / и њима ку да ги исповедам, / да не некој Богу згрешил? (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); што ги Селџо њима прашуеше: / – Е, невести, Бојкови снави? / Кажете си ваши девет мужа (Р. 114, Скопска околина Блато); тамо има зелена гуштера, / да погалтне два роѓени брата. / Фала Богу за чудо големо, / ги*

турива њима вечна мука, / ги држава деветта година (Р. 114, Скопска околина Блато); Караџа си њима не слуша, / постегна коња дорија, / јусука црни мустаќи, / развитка крстач бајрака, / со све ми коња дорија (Р. 114, Скопска околина Блато). **б**: за *предмет* со *предло*г *пред* себе; **м е ѓ у**: па легнава браќа да си спијат, / меѓу њима сестра Ангелина, / Бог ја убил неговата жена, / Бог ја убил кучка Павловица (Р. 114, Скопска околина Блато); **о д**: и мије саѓа да бегаме, / ако оне сега да дојдат, / мије од њима живот немамо, / живот нема ни за мене, ни за тебе! (Р. 114, Скопска околина Блато); **с, с о**: како пиле, они се и опиле, / и са њима невеста Грујица, / како пиле така и заспале (Р. 114, Скопска околина Блато); па искочи Мара од Измира / и си збра два-триесет другачки / и с нима дванаесе алајки (Драг. 97); **у**: ели ме чуеш, Петкано, / откако зора зазорила, / триста гемије пројдоше, / у њима Стојан седеше, / твојата песма поеше (Р. 80, Скопска околина Црна Гора).

2. за *индирект*ен *предмет*; Вид. **ним**; го турива ју шарена одаја, / го турива ју шарена љуљка, / туј викнава стара робинчица, / да им њима каже мушко дете (ИФ); огин го гори това град Крушево, / бабите плачат, децата пиштат. / Питу им њима дума думаше: / – Не плачете, вие стари баби, / вие стари баби, та и вие деца. / Додека стои мојата глава, / мојата глава на рамењата, / ја не го давам да го изгорат (Сазд. 3, 36).

ЊИМЕ *прид.* (или *зам.*) *присвојна*; *нивни*; овден ли је Атлик Мустаф ага / отвори му оба крила врата, / па улезе у њиме дворове / нек искочи Атлик Мустаф ага / нек ме скине с доброга коња (Р. 209); **ЊИМЕ** *зам. лична* Вид. **нив**; ој, Еленчице мори висока планино, / ... / у тебе се море до триста мајстора, / у тебе се море до триста мајстора, / ој, меѓу њиме мајстор Димитрија, / у руке му море метро терзија, / ој да не видаш цркве, / у цркве до триста попове, ој! (ИФ)

ЊИН *прид.* (или *зам.*) *присвојна*; **нивни**; њ и н а: кад разбрала њина стара мајка, / дека синој ќерку гу свршиле, /

ги довика море куда њува, / ги прашује они да је кажев (Р. 144, Скопска околина); њ и н о: кога наближи до њино село, / кога виде њима сестра црква, / њима црква сè со пресни гробишта / и му рече на њуњи мили брат (Р. 225); па појдоше по бели друмови, / приближише тој њино село, / па говори Јана, лепа Јана... (Р. 80, Скопска Црна Гора)

Со и м е н к и т е: мајка, село; Вид. ги горните примери.

ЊО *зам. неа*; по њо трчи млади овчар / с кривак росу тресе: / – Стан', почекај, ливадарке, / ти ќе моја да си! (Р. 209)

ЊОЕН, ЊОИН *прид. (заменка) присвојна за 3 л. еднина ж. р.*; Вид. **нејзин**; њ о ј о н: па гу спрете Неда њојон кум, / га га заљуби, џанам, бела Неда, / роди Неда, џанам, мушко дете, / па га носи Неда да га крсти. (Р. 209); њ о ј н а: се продава млада Бошковица, / туј искочи тој жуто Еврејче, / да си купи млада Бошковица, / пари дава у Бошковица гледа, / што ми беше њојната свекрва, / на Еврејче оно не ја даде. (Р. 114, Скопска околина Блато); на дрвото сива кукавица, / не је била сива кукавица, / тук је била њојна стара мајка. (Р. 114, Скопска околина Блато); њ о ј н о: Станика се нада, нада, / да гу Момир дојде, дојде / да донесе грозје, грозје, / јадно њојно грозје, грозје. (Р. 209); бес даде, бесу си расипа, / па извади онај рушко ноже, / и распори њојно клето срце. (Р. 80, Скопска Црна Гора); па слегла у тамне избе, / и облекла невестинско руво, / па достасало њојно лудо младо, / од среќу му његова стара мајка. (Р. 80, Скопска Црна Гора); њ о ј н и: па ју узе њојните кључови, / па отиде тешките зандани, / па отклучи оно, па јулезе, / па си најде Грујица дек спије. (Р. 114, Скопска околина Блато); не отиде Груја да развика, / па дојдова Турци јаничари, / а у Турци Турче Асан-ага, / тој било њојниот побратим. (Р. 114, Скопска околина Блато); а по тамо на порта си идат, / што ќе видат нивна стара мајка, / црни очи њојни извртени. (Р. 114, Скопска околина Блато)

Со и м е н к и т е: двор, дете; коса, кум; лице; мајка; око; уста.

ЊОЈЗЕ *зам. лична 3. лице еднина женски род од т а а, о н а за индирекѿен предмет̄ – долѿа (ѿолна) форма месѿо н е ј з е*; в. **нејзе**; а што беше кучка Павловица, / врло драго не је пада њојзе / заш' е давав од изба кључеви (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); гу свршиле, њојзе не казале, / мајка сака близу да гу даде, / да гу даде близо на комшије (Р. 144, Скопска околина).

ЊОЈЗИ *зам. лична 3. лице еднина женски род од т а а, о н а – долѿа (ѿолна) форма за индирекѿен предмет̄ место н е ј з е*; Вид. **нејзе**; дали ти се господар женија? / И ѿака гу се њојзи одговара: / – Још не ми се господар женија / а он мисли с тобом ако Бог да (Р. 209); ни гу зимам (девојко прстенот), ни гу кому давам / што гу њојзи беане наодиш / ништо њојзи беане не наоѓо (Р. 209); запросија Атлик Мустаф ага, / запросија у Будим девојку, / ете има девет годин' дана / нит зима, нит гу мому дава, / њојзи гу се веќе досадило (Р. 209).

ЊОЈЗИН *ѿрид. (или зам.) ѿприсвојна*; Вид. **нејзин**; њ о ј з и н а: го однесе на њојзина куќа, / њојзина куќа шарена одаја, / а што беше итра лисичина, / она зема лопата и метла / ќе си мете рамнине дворови (Р. 144, Скопска околина); се разминале малко нешто они, / му говори на њојзина свекрва: / – Како мије, море, не прашамо, / куде ќе иде оваја лудо дете? (Р. 144, Скопска околина); *во формѿта*: њ о ј з и н у; дури косе јадна јубричела, / ја гу најде њојзину свекрву, / ми јоблече човени ча(к)шири, / ми јоблече морава долама, / и ми тури сурана калпака. (Р. 144, Скопска околина); њ о ј з и н и: как сестра она ги дочула / дека калне њојна стара мајка, / она јадна не се кандисује, / не ги слуша њојзини двет браќа. (Р. 144, Скопска околина)

ЊОН *ѿрид. (или зам.) ѿприсвојна*; Вид. **нејзин**; нај ви триста откопајте гу, / да е види њоно лице. / Откопале море Јану, / шо да види лице пожутнало (Р. 80, Скопска околина Црна Гора).

ЊУ зам. лична за 3 лице еднина женски род од т а а, о н а – долга (џолна) форма за предмет место н е а; Вид. **неа**; овде: со предлоз; на њу седу кметове, / на врат свети Илија / до њега сестра Марија / у руке држи Ристоса. / Дунуше силни ветрови / Ристоса ај однесоше (Р. 209); штото је совра златена, / на њу си седу сватове, / штото је совра сребрена / на њу си седу писаре (Р. 209).

ЊУВА зам. лична за 3 лице множина од н и е – долга (џолна) форма за предмет место н и в; Вид. **нив**; кад разбрала њина стара мајка, / дека синој ќерку гу свршиле, / ги довика море куда њува, / ги прашује они да је кажев (Р. 144, Скопска околина).

ЊУМ зам. Вид. **њума**; Карпош на дружина говори: / – Дружино верна зговорна, / наша е земја разбудна, / на Турци не се предава, / Царко ми име германско, / на мене њум го предаде, / од Турци да ја браниме (Разгл. VI, 3, 291)

ЊУМА зам. лична џолна форма за 3 лице еднина женски род од т а а, о н а за дирекџен предмет; Вид. **неа. а.** без предлоз; Митре тера тај тешка кирија / и си љуби Милкана девојка. / Бог да убие Митревата мајка, / она неќе Милкину девојку, / она сака мома од далеку, / ни чуена нито пак видена. / Увечер гу њума доведоа. / Кат са ноком они преноќиле, / кат станале рано на собале, / Митре преза презите биволи, / и си зема тој тужно кавалче, / и си трза на тешка кирија. (Вид. 2, 301, Куманово); жени ме, мамо, жени ме, / докле сум младо зелено, / докле ми руба прилега: / – како на њума кошуљче, / тако на мене ф’станче (ГлСНД ВИИ–ВИИИ, 349, Скопска Црна Гора); камо ти ја Милкана невеста? / И ти њума ја да си ја донел (Р. 114, Скопска околина Блато); њума га узе за измеќарке, / и ми узе Миљицу девојку, / њума г узе себе за кадану (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); Ката њума не поверува, / те удари змију с з кавал. / Не ме биј, убава Като! (Р. 80, Скопска околина Црна Гора); у среќа му стара Бојковица, / што ја Сељо њума

прашуеше: / – Ејди, бабо, ти стара Бојковице, / ти кажи си твои девет сина (Р. 114, Скопска околина Блато); чекала сестра недеља ми дојде, / недеља дојде и друга ми пројде, / нема браќа њума да гу канив, / да гу канив на прво првиче (Р. 144, Скопска околина); еднак Димча срце му јутече, / му јутече на Белину Кату, / тука јунак њума гу бендисал, / брго брго нишан размениле, / ... / прстен је даде, прстен је зеде (Р. 144, Скопска околина). **б.** *со иредлоџ иред себе*; **к а д е:** кад разбрала њина стара мајка, / дека синој ќерку гу свршиле, / ги довика море куда њума, / ги прашује они да је кажев (Р. 144, Скопска околина); **н а:** Бог ја убил нејзината снава, / и несвидно на њума ѝ паднало, / зашто браќа сестра милуева (Р. 114, Скопска околина Блато); **п о:** у сандак је, џанам, мома Стана, / по њума су, џанам, девет снаве / и десетта, џанам, стара мајка, / расплетена, џанам, изгребена, / пред њима су, џанам, девет брата, / девет брата, џанам, гологлави (Р. 209); **с о:** брго сос њума нишан си бендисав, / она беше меѓу девет браќа, / што ми велив мој девет шуреи (Р. 144, Скопска околина); **с с:** рипна ми Стојан подрипна, / увати Стојан Лилјану, / ведн г' гу Стојан у цркву однесе, / он се с с њума венчало (Р. 80, Скопска околина Црна Гора)

ЊУН(И) *ириџ.* (и зам.) *ирисвојна*; Вид. **нејзин**; кога наближи до њино село, / кога виде њима сестра црква, / њима црква сè со пресни гробишта / и му рече на њуни мили брат ... (Р. 225, Битолски вилает).

Скратеници: *зам.* - замена; *ириџ.* - придавка.

ИЗВОРИ НА УПОТРЕБЕНИОТ ИЛУСТРАТИВЕН МАТЕРИЈАЛ И НИВНИТЕ СКРАТЕНИЦИ ВО РЕЧНИКОТ НА МАКЕДОНСКИТЕ НАРОДНИ ПЕСНИ

Речничката картотека на македонската народна поезија во Институтот за македонски јазик содржи зборовен материјал ексцерпиран од следниве изданија и ракописи (од левата страна е условната скратеница на изворот, а од десната е неговиот полн наслов):

Арн. – М и х а и л А р н а у д о в, В л а д и м и р П е н ч е в, А н а т о л А н ч е в. Една научна командировка в Македонија. Академично издателство „проф. Марин Дринов“, Универзитетско издателство „Св. Климент Охридски“, Софија 1999, стр. 91–314.

Атан. – Македонски народни умотворби од Разлошко, Пиринска Македонија. Подготвиле: Лазо Каровски, Ѓорѓи Ѓорѓиев и Ѓорѓи Поп Атанасов. Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје 1992, стр. 33–88.

Бел. – А. Б е л и ћ, Галички дијалекат. Српски дијалекат. Српски дијалектолошки зборник, кн. VII, Београд – Срем. Карловци 1935.

Белц. – Ѓ о р ѓ и Б е л ц и г е р о в с к и, На угари без другари. Македонски народни песни. Друштво за наука и уметност, Битола 1989, стр. 25–335.

Биц. 1 – Македонски народни песни од Мегленско. Избор и музиколошка обработка д-р Трпко Бицевски. Редакција и забелешки д-р Лазо Каровски. Народни песни, книга 6. Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје 1985, 167 стр.

Биц. 2 – д-р Трпко Бицевски, Двогласни македонски народни песни, книга 7. Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје 1988, 102 стр.

Биц. 3 – д-р Трпко Бицевски, Македонски народни песни од Кукушко. Народни песни, книга 9. Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје 1989, стр.15– 162.

Биц. 4 – д-р Трпко Бицевски, Македонски народни песни од Воденско. Народни песни, кн. 9. Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје 1989, стр. 15– 321.

Биц. 5 – д-р Трпко Бицевски, Македонски народни песни од Драмско. Македонско народно творештво. Народни песни, книга 11. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје 1995, стр. 11– 190.

Биц. 6 – д-р Трпко Бицевски, Македонски народни песни од Леринско. Македонско народно творештво. Народни песни, книга 12. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје 1995, стр. 13– 187.

Биц. 7 – Македонски народни песни од Серско и Демирхисарско, Избор и редакција Трпко Бицевски. Македонско народно творештво. Народни песни, книга 13, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје 1997, стр. 11–87.

Биц. 8 – Македонски народни песни од Костурско, Избор и редакција Трпко Бицевски. Македонско народно творештво. Народни песни, книга 14, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје 1999, стр. 13– 392.

Биц. 9 – Народната песна на Гораните, Избор и редакција Трпко Бицевски. Македонско народно творештво, Народни песни, книга 15. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје 2001, стр. 21– 305.

Брад. – Томо Смиљанић ~ Брадина, Песарица. Скопље 1929.

Вард. – Вардар (списание). Наредиик-издавач К. П. Мисирков. Год. I (1 септември 1905), бр. 1, Одеса, стр. 7– 30. Прилог во книгата на Блаже Ристовски, „Вардар“ научно-литературно и општествено-политичко списание на

К., П. Мисирков. Народни песни. Посебни изданија, книга 4. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје 1966, стр. 21–30.

Вас. – М и о д р а г А. В а с и л е в и ћ, Југословенски музички фолклор. II. Народне мелодије које се певају у Македонији. Просвета, Издавачко предузеће Србије, Београд 1953, 171– 321.

Вељ. – Ил. Николиќ, Рукописна збирка м. н. песама Михаила М. Вељика, XIII конгрес на СФЈ, Скопје 1968.

Верк. – Македонски народни песни. Собрани од С т е ф а н И. В е р к о в и ќ. Редакција и предговор [на] Кирил Пенушлиски. „Кочо Рацин“, Скопје 1961, стр. 15– 345.

Верк. 1 – С т е ф а н И. В е р к о в и ќ, Македонски народни песни. Книга прва. Женски песни. Подготвил и редактирал Кирил Пенушлиски. „Македонска книга“, Скопје 1985, 414 стр.

Верк. 2 – С т е ф а н И. В е р к о в и ќ, Македонски народни умотворби, книга втора. Трапезариски песни. Подготвил и редактирал Кирил Пенушлиски. „Македонска книга“, Скопје 1985, 335 стр.

Верк. 3 – С т е ф а н И. В е р к о в и ќ, Македонски народни умотворби, книга трета. Јуначки и трапезариски песни. Подготвил и редактирал Кирил Пенушлиски. „Македонска книга“, Скопје 1985, 330 стр.

Вид. 1 – Б о ж о В и д о е с к и , Поречкиот говор. Дипломски работи, книга 1. Катедра за јужнословенски јазици. Филозофски факултет на Универзитетот, Скопје 1950, стр. 78–84.

Вид. 2 – Б о ж о В и д о е с к и , Кумановскиот говор. Посебни изданија, книга 3. Текстови; Песни. Институт за македонски јазик – Скопје 1962, стр. 299–301.

ВМКД – Гласник на Музејско-конзерваторското друштво на НР Македонија. Скопје 1953–1961.

Гин. – Сборник П а н а ј о т а Д њ и н о в с к а г о из села Галичника (в Дебрах). Песни, обичаи и разный мелкий

материал. Живая старина, год девятый. Выпуск I (с, 113– 129) и II (с. 236–248). С. Петербург 1899.

ГлЕИБ – Гласник Етнографског института, IV–VI. Београд (1955–1957). Уредник Војислав С. Радовановић. Научно дело, Издавачка установа Српске академије наука, Београд 1957, стр. 287; 290–297.

ГлЕМБ – Гласник Етнографског музеја у Београду. XIX књига, Београд 1956, стр. 14–23.

ГлЕМС – Гласник на Етнолошкиот музеј. Скопје 1950.

ГлЕМС – Гласник на Етнолошкиот музеј. Скопје 1960, стр. 139–140; 149; 157–159; 208–210; 227–230; 232–233; 250– 258; 297–314; 320–324; 341–346.

ГлЕМС – Гласник на Етнолошкиот музеј. 2, Скопје 1965, стр. 100, 106–202..

ГлСНД – Гласник Скопског научног друштва. Скопље 1928– 1938/39.

Дим. К. – В а с и л Т о ц и н о в с к и, Светлина и текови. Едиција Македонска книжевност. Прилози (Песни кон написот „Кире Димов – Мал Кире и народната поезија“. Наша книга, Скопје 1987, стр. 329–367.

Дон. – Сокол ми лета високо. Збирка на народни песни од Егејска Македонија. (Збирка на изворни револуционерни и лирски народни песни од Егејска Македонија). Собрал и подготвил за печат Ѓ о р ѓ и Д о н е в с к и . Културно-уметничко друштво „Гоце Делчев“ – Скопје 1978 година, стр. 13–180.

Драг. – Македонско-славјанскій сборник с приложением словаря. Составил П. Д р а г а н о в . Выпуск I. С. Петербург 1894, стр. 5–233.

Ѓорѓ. – Српске народне медодије (Јужна Србија). Скупио В л а д . Р . Ђ о р ѓ е в и ћ . Са уводом Ернеста Клосона. Скопље 1928, стр. 1–154.

Жунг. 1 – П е т а р П о п о в с к и, Георгија Кастриот – Искендер крал на Епир и Македонија и втор Александар Македонски. Запишал: А в р а м Ж у н г у л а . Азбуки, Скопје 2005, стр. 827–976.

Жунг. 2 – П е т а р П о п о в с к и, Мијаците потомци на античките Македонци и прастари жители на Македонија (денешна Албанија). Собрал: А в р а м Ж у н г у л а, стр. 819–892; Речник Бошкачки јазик, стр. 899–942. КАМ, Скопје 2006.

ЗБР...ЕИ – Зборник радова Српске академије наука. Етнографски институт. Београд 1949 [и други годишници].

Ив. – И в а н И в а н и ћ, Маћедонија и Маћедонци. I. Путописне белешке. Београд 1906.

Иван 1 – Маћедонија и Маћедонци. Опис земље и народа. II књига. Написао: И в а н И в а н и ћ. Јубиларно издање „Београдске задруге“, Нови Сад, 1908, стр. 99–149.

Идн. – Иднина. Списание за литература и култура. Скопје 1947–1950.

Икон. – Сборник от старонародни песни и обичаи в Дебърско и Кичевско (Западна Македонија). Събрал и издава В а с и л И к о н о м о в. София 1893, стр. 71–182.

Икон. 1 – В а с и л И к о н о м о в, Старонародни песни и обичаи од Западна Македонија. Редактирал: д-р Кирил Пенушлиски, д-р Блаже Ристовски, д-р Блаже Петровски. Посебни изданија. Книга 13. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје. Скопје 1988, стр. 71–182; стр. 211–270; стр. 293–300.

Ил. – Сборник от народни умотворения, обичаи и др. Събирани из разни български покраини. Нареща А т а - н а с Т . И л и е в. Първи оддел. Народни песни. Книга I. София 1889, стр. 3–388.

Иљ. – Македонски народни песни, собрани на фестивалите во Битола и Штип на 11 октомври 1947. Редактирал: В а с и л И л љ о с к и. Државно книгоиздателство на Народна Република Македонија, Скопје 1948, стр. 3–259.

ИФ – Речнички материјал ексцерпиран од текстови на народни песни запишани во Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје.

Јан. – Малеш и Пијанец IV. Народни песни од село Блатец. Собрани од М и х а и л Ј а н у ш е в . Македонска академија на науките и уметностите, Скопје 1982, стр. 11–105.

Јастр. – Обычаи и песни турецких сербов (в Призрене, Ипеке, Мораве и Дибре). Из путевых записок И. С. Я с - т р е б о в а . С. Петербург 1886.

Кав. – Битола, бабам Битола. Народни песни во кои се споменува Битола. Собрал, предговор и речник напишал проф. Ф и л и п К а в а е в . Битола 1969, стр. 7–115.

Кар. – Македонски печалбарски народни песни. Избор, редакција и забелешки д-р Л а з о К а р о в с к и . Македонско народно творештво, Народни песни, книга 2. Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје 1979, стр. 35–215.

Кар. 1 – Македонски народни хумористично-сатирични песни. П. Избор, редакција и забелешки д-р Л а з о К а р о в с к и . Музиколошка обработка д-р Трпко Бицевски. Македонско народно творештво, народни песни, Книга 5, Институт за фолклор „Марко Цепенков“– Скопје. Скопје 1985, 112 стр.

Кар. Л. – Македонски народни хумористично-сатирични песни. Избор, редакција и забелешки д-р Лазо Каровски. Народни песни, книга 4. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ и Македонска книга – Скопје 1982, 176 стр.

Каран. – Е ф р е м К а р а н о в , Кратовски зборник. Редакција д-р Б л а ж е П е т р о в с к и . Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, НИПД „Патрија“ – Скопје 2000, стр. 7–92; стр. 122–124; стр. 131–132.

Кауф. – Народни песни от югозападна Българија. Пирински край. Съставили и редактирали Н и к о л а й К а у ф м а н и Т о д о р Т о д о р о в . Том I, БАН, София 1967, стр.17–856.

Кис. – К и с е л и н о в и ћ Ј . Ѓ . (Ѓ о р њ е), Охридско-преспанска лира. 100 народних женских песама из Охрида и Преспе. Битољ 1926, стр. 22–116.

Кит. 1 – М а р к о К и т е в с к и, Златна чаша. (Прилози за фолклорот). „Студентски збор“, Скопје 1983, стр. 14; стр. 16; стр. 18; стр. 27; стр. 33–39; стр. 41–55; стр. 57–60; стр. 68–70; стр. 74; стр. 82; стр. 111–114.

Кит. 2 – д-р М а р к о К и т е в с к и, Истражувања на македонскиот фолклор. НИП „Студентски збор“, Скопје 1996, стр. 8–12; стр. 57; стр. 59–60; стр. 72–73; стр. 98–99; стр. 137–143; стр. 147; стр. 157–158.

Кит. 3 – М а р к о К и т е в с к и, Јунак падна бајракот не падна. Антологија на македонски револуционерни песни. По повод 100 години од Илинденското востание 1903–2003, Скопје 2003, стр. 25–227.

Клич. – В е р а К л и ч к о в а, М и л и ц а Г е о р г и е в а, Галичка свадба. Здружение пријатели на Галичник „Ѓорѓи Пулевски“, Скопје 1996, 90 стр.

Книж. – Книжици за прочит. С белетристическо, техничко, научно и забавително содржание. Книжка втора. Солун 1889 (стр. 57, 58); Книжка трета. Итн.

Кон. – Збирка на македонски народни песни. Редактирал Б л а ж е К о н е с к и. Издава Државното книгоиздателство на Македонија, Скопје 1945, 365 стр.

Кон 1 – Од борбата. Народни песни. Собрал и редактирал: Б л а ж е К о н е с к и. Просветно дело, Скопје 1959, 28 стр.

Кон. М. – М и л и ц а К о н е с к а, Мариовскиот говор. Дипломски работи, книга 3. Катедра за јужнословенски јазици, Филозофски факултет на Универзитетот, Скопје 1951. (Песна од с. Пештани, стр. 38–39).

Кост. – Малешевски народни песни. Збирка на С т а н к о К о с т и к ѓ. Редактирал Г о д о р Д и м и т р о в с к и. Филозофски факултет на Универзитетот во Скопје, Институт за македонски јазик. Скопје 1959, стр. 19–234.

Кот. – И в а н К о т е в, Черешница род родила. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје. Библиотека на списанието „Македонски фолклор“, 15, Скопје 1984, стр.

7–84. Македонски фолклор година XVII, бр. 33, Скопје 1984, стр. 241–323.

Крст. – Тихомир Крстовски - Томе, Ми до лета ред голуби. Народни песни од Тетовско. Тетово 1971, стр. 15–118.

Крст.Т. – Тихомир Крстовски - Томе, И ти, дејче, надеај се. Тетово 1978, стр. 11–125.

Лин. – Александар Линин. Тиквешки народни песни. Мисла, Скопје 1978, стр. 15–187.

Лојо – Јужносрбијанска лира са 30 народних песама на јужносрбијанском дијалекту. Бр. 1. Сабрали и издали Елизабета и С. Лојо. Битољ 1940, стр. 3–28.

Маз. – André Mazon, Documents, contes et chansons slaves de l'Albanie du sud. Bibliothèque d'études balkaniques. 5. Paris 1936, стр. 355–377.

Манол. – Биљана платно белеше. Македонски народни песни. Съставител: проф. д-р Илија Манолов. ИК „Труд и право“, София, 1998, стр. 7–185.

Манч. – Лазар Манчевски Пинџур, Аспекти на македонската борбена поезија. Фолклористика. Култура, Скопје 1988, стр. 97–119.

Мил. – Милadinовци, Зборник 1861–1961. Скопје 1962, стр. 11–462.

Милен. – 202 песни бисерлии. Приредувач: Беба Миленковиќ. Редактор Даниела Маневска. Второ преработено и дополнето издание. Interadvert, Скопје 2001, 202 стр.

Милош. – Деца јунаци Народни песни. Редактирал Ѓорѓи Милошев. Книгоиздателство „Кочо Рацин“, Скопје 1954, 75 стр.

Мисир. – Раните ракописи на Крсте П. Мисирков на македонски јазик. Македонска академија на науките и уметностите. Скопје 1998, стр. 93–105.

Мих. – Български народни песни от Македония. Събрал Панчо Михайлов. Издава Щипското Благотвор, Братство въ София, София 1924, стр. 1–287.

Мих. П. – П а н ч е М и х а ј л о в, Градскиот дебарски говор. Дипломски работи, книга 5. Катедра за јужнословенски јазици. Филозофски факултет на Универзитетот – Скопје 1954, стр. 28–29.

МЈ – Македонски јазик, год. VIII, кн. 2, Текстови. Институт за македонски јазик, Скопје 1957: с. Стење, стр. 192–197; с. Граждено, 199–200; с. Герман, стр. 211–219.

Македонски јазик, Год. IX, кн. 1–2, Текстови. Институт за македонски јазик, Скопје 1958, стр. 105–106.

Македонски јазик, год. X, кн. 1–2. Институт за македонски јазик, Скопје 1959.

ММ – Македонска мисъл. Орган на Македонския научен институт. Софија 1945– 1946, стр. 414–423.

Молер. – Братя Димитър и Костадин Г. Молерови, Народописни материали от Разложко. Под редакция на акад. Ст. Романски. Сборник за народни умотворения и народопис. Книга XLVIII. Издание на Българската академия на науките, Софија 1954, стр. 27–405.

МпНОб – Македонски песни за Народноослободителната борба. Зборникот го подготвиле д-р Л а з о К а р о в с к и и (избор, редакција, забелешки) и др. Македонско народно творештво. Народни песни, книга 3. Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје 1980, стр. 91–370.

МПр. – Македонски преглед. Списание за наука, литература и обществен живот. Издава Македонският научен институт. Софија 1924–1942.

Мрп – Македонски револуционерни народни песни за Гоце Делчев, Јордан Пиперката и Питу Гули. Избор, редакција и забелешки д-р Б л а ж е Р и с т о в с к и . Македонско народно творештво. Народни песни, книга 1. Македонска книга – Институт за фолклор, Скопје 1974, стр. 27– 233.

Муз. – Музеји. Часопис за музеолошко-конзерваторска питања 5. I–III, Београд 1948–950.

МФ – Македонски фолклор. Списание на Институтот за фолклор. Скопје 1968, Година I. [и други годишнини].

Нан. – Љубовни народни песни. Избор и редакција [на] Душко Наневски. Македонска книга, Скопје 1971, стр. 53–297.

НД – Нов ден. Списание за уметност, наука и општествени прашања. Скопје 1945–1948.

Нед. – Душан Недељковић, Облици малешевске епике. Прилози цроучавању народне поезије VI (1939). Св. 1. Београд 1939.

Ник. – Трајан Никодиноски, Народни песни од Охридско. Охрид 1974, стр. 11–199.

НСтв. – Народно стваралаштво. Folklor. Орган Савеза удружења фолклориста Југославије. Београд 1962 [и други годишници].

Огњан. – Риста Огњановиќ-Лоноски, Галичник и Мијаците. Приредиле: Оливера Јашар-Настева и Тодор Димитровски. Македонска академија на науките и уметностите. Фондација „Трифун Костовски“. Скопје 2004, стр. 179–333.

Орган. – др Цветанка Органџиева, Карактеристиките на епските песни на Македонците-муслимани од Делчевско (Пијанец). Библиотека на списанието „Македонски фолклор“. Институт за фолклор „Марко Цепенков“–Скопје 1981, стр. 29–51.

Павл. – Јеремија М. Павловић, Малешево и Малешевци. Београд 1928, стр. 46–47; 179; 226–228; 236–237; 291–306.

Паск. – Народни песни од Егејска Македонија. Собрал Паскал Паскалевски. Редактирал Благоја Корубин. Македонски народни умотворби, книга 2. Филозофски факултет на Универзитетот – Институт за македонски јазик. Скопје 1959, стр. 17–124.

Пеев – Коста Пеев, Кукушкиот говор, книга II. НИО „Студентски збор“, Скопје 1988, стр. 235–236; стр. 253; стр. 256–258; стр. 260; стр. 272–274; стр. 296–298; стр. 303; стр. 313–318; стр. 326–334; стр. 347–348.

Пеев 1 – К о с т а П е е в, Дојранскиот говор, Текстови: Николич. Македонистика 2. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, стр. 155.

Пенуш. 1 – К и р и л П е н у ш л и с к и, Црвен се бајрак развива. Народни борбени песни. „Култура“, Скопје 1965, стр.. 55–224.

Пенуш. 2 – Обредни и митолошки песни. Избор и редакција [на] д-р К и р и л П е н у ш л и с к и. Македонско народно творештво. Македонска книга, Скопје 1968, стр. 31–320.

Пенуш. 3 – Јуначни народни песни. Избор и редакција [на] на д-р К и р и л П е н у ш л и с к и. Македонска книга – Скопје 1968, стр. 17–287.

Пенуш. 4 – Ајдутски и револуционерни песни. Избор: Ј о в а н Б о ш к о в с к и и д-р К и р и л П е н у ш л и с к и. Редакција [на] д-р. Кирил Пенушлиски. Македонска книга, Скопје 1969, стр. 21– 219.

Пенуш. 5 – К и р и л П е н у ш л и с к и. Малеш и Пијанец III. Малешевски фолклор. Македонска академија на науките и уметностите, Скопје 1980, Народни песни, стр. 89–223.

Пенуш. 6 – К и р и л П е н у ш л и с к и. Македонски народни балади. Скопје 1983.

Пенуш. 7 – Трудови, семејни, хумористични песни. Избор и редакција д-р К и р и л П е н у ш л и с к и. Македонско народно творештво. Македонска книга, Скопје 1973, стр. 19–228.

Поп. – А р и т о н П о п о в с к и, Македонскиот говор во Гостиварскиот крај. Песни. Собрание на општината Гостивар. Гостивар 1970, стр. 183–200.

Поп. 1 – Реканскиот говор. Македонски јазик Год. X, Кн. 1–2. Песни. Институт за македонски јазик, Скопје 1959.

ПСП. – Периодическо списание на Българското книжовно дружество. Средец 1891–1895.

Пул. – Ѓ о р ѓ и ј а М. П у л е в с к и и неговите книшки „Самовила македонска“ и „Македонска песнарка“.

д-р Блаже Ристовски. Библиотека за списанието „Македонски фолклор“. Институт за фолклор, Скопје 1973, стр. 39–64.

Р. 77 – Етнографска збирка бр. 77 на САНУ. М и х а и л о В е л и ћ, Народне песме из Дебра (1902).

Р. 80 – Етнографска збирка бр. 80 на САНУ. А т а н а с и ј е П е т р о в и ћ, учитељ у Кучевишту, Српске народне умотворине из скопљанске околине Црне Горе (1901).

Р. 114 – Етнографска збирка бр. 114 на САНУ. А т а н а с и ј е П е т р о в и ћ, Народне умотворине из скопске околине Блато (1903).

Р. 139 – Етнографска збирка бр. 139 на САНУ. Б. К а м е н к о в и ћ (Атанасије Петровић), Народне умотворине из скопске околине (1906).

Р. 144 – Етнографска збирка бр. 144 на САНУ. Б. К а м е н к о в и ћ (Атанасије Петровић), Збирка народних умотворина из скопске околине (1907).

Р. 209 – Етнографска збирка бр. 209 на САНУ. М и л о ј к о В. В е с е л и н о в и ћ, Усмене народне песме из Македоније и Старе Србије (1912).

Р. 225 – Етнографска збирка бр. 225 на САНУ. Л а з а р Д у м б а, Јужна Стара Србија (Битољски вилајет) (1913).

Р. 240 (1–6) – Етнографска збирка 240. М и х а ј л о Ђ. М и л а д и н о в и ћ, Народне песме из Македоније.

Р. 247 – Етнографска збирка бр. 247 на САНУ. М и х . С . П р о ф и р о в и ћ, Збирка народних песама и обичаја из Среза галичничког (Окр. тетовског) (1914).

Р. 262 – Етнографска збирка бр. 262 на САНУ. М и х а и л о М и л а д и н о в и ћ, Народне песме из Велешког, Штипског и Прилепског краја (1922).

Р. 269 – Етнографска збирка бр. 269 на САНУ. С р е ћ к о М а р к о в и ћ, Ј о в а н А в р а м о в и ћ и Р а д и в о ј е Б о р о ј е в и ћ, Народне песме из Македоније (1912).

Р. 274 – Етнографска збирка бр. 274 на САНУ. Ј о в а н К о с т и ћ, Народне песме са српског Југа (1923).

Р. 291 – Етнографска збирка бр. 291 на САНУ. Н а у м
 Ј . Р и с т и ћ , Македонске народне песме (Збирка народних
 песама из околине Јужног Брода, Пореч) (1925).

Р. 292 – Етнографска збирка бр. 292 на САНУ.
 Р и с т а А п о с т о л о в и ћ , Народне песме из Пореча и из
 околине Штипа (1925).

Р. 306 – Етнографска збирка бр. 306 на САНУ. С т а -
 н о ј е М . М и ј а т о в и ћ , Нешто из обичаја Срба у граду
 Водену и околини (1917–1918).

Р. 308 – Етнографска збирка бр. 308 на САНУ.
 Х р и с т о Ђ о р ђ е в и ћ , Ђевђелија, Песме македонских
 Срба.

Р. 343 – Етнографска збирка бр. 343 на САНУ. А т а -
 н а с и ј е П е т р о в и ћ , Скопска Црна Гора.

Р. 403 – Етнографска збирка бр. 403 на САНУ. Непоз-
 нати скупљач, Дебарско поље, Охридски крај.

Р. 404 – Етнографска збирка бр. 404 на САНУ. Т о м а
 С м и л а н и ћ - Б р а д и н а , Стари народни мелоси и песме
 племена Мијака (1949–1960).

Рад. – Маријовци у песми, причи и шали, од д-р В о -
 ј и с л а в а С . Р а д о в а н о в и ћ а . Отштампано из издања
 Скопског научног друштва. Зборник..., књ. I, Скопље 1932,
 стр. 3–88.

Разгл. – Разгледи. (Списание за) уметност, култура и
 општествени прашања. Скопје 1958 [и други годишнини до
 1975].

Рап. – М и х а л и с (Михаил) Р а п т и с . Фолклорот на
 јановенските села во Костурско. Посебни изданија, книга 3.
 Институт за фолклор – Скопје 1977, 97 стр.

Рац. – Македонски народно-ослободителни песни.
 Штампарница „Годе Делчев“, I, II, 1943. (Библиотека на спи-
 санието Македонски фолклор 3. Б л а ж е Р и с т о в с к и ,
 Институт за фолклор, Скопје 1974. стр. 31– 65.

Рус. – Б р а н и с л а в Р у с и ћ , Прилепени гуслар
 Апостол. Прилози проучавању народне поезије. Посебна из-
 дања бр. 2. Београд 1940, стр. 36–85.

Сазд. – На тенка срма нижани. Народни умотворби од Пиринска Македонија. Приредил проф. д-р Т о м е С а з д о в. НИО Студентски збор, Скопје 1982, стр.15–252.

Сазд. 1 – Македонска народна лирика. Приредио: д-р Т о м е С а з д о в. Превео с македонског Р а д и в о ј е П е ш и ћ . „Градина“, Ниш 1981, стр. 6–341.

Сазд. 2 – Народни песни од Пиринска Македонија. Приредил д-р Т о м е С а з д о в. Наша книга, Македонска книга, Култура, Мисла, Детска радост. Скопје 1988, стр. 5–82.

Сазд. 3 – Крушевската република во народната поезија. Приредил Т о м е С а з д о в. „Феникс“, Скопје 1993, стр. 16–57.

Сазд. 4 – Т о м е С а з д о в, Македонска народна поезија, II издание. „Култура“, Скопје 1976.

Сазд. 5 – Т о м е С а з д о в, Фолклористички студии. „Наша книга“, Скопје 1986.

Сазд. 6 – Македонска народна литература (Лирска и епска поезија, лирско-епска поезија и проза). Избор и предговор проф. д-р Т о м е С а з д о в. Наша книга, Скопје 1988, стр. 27–144.

Самар. – Ј о р д а н С а м а р ц и с к и, Смојмирово. Месна заедница село Смојмирово 1986, стр. 72–76.

СБНУ – Сборник за народни умотворения, наука и книжнина. Издава Министерството на народното просвещение Софија 1889 [и други годишнини].

Совр. – Современост. Списание за литература, уметност и општествени прашања. Скопје 1951 [и други годишнини].

Спасе – Стерјо Спасе, Македонски народни песни од Мала Преспа – Албанија. Подготвил д-р Б л а г о ј Стоичовски. Македонско народно творештво. Народни песни, книга 10. Институт за фолклор „Марко Цепенков“: – Скопје. Институт за национална историја – Скопје. Скопје 1992, стр. 23–193.

Стев. В. – XXI. додатак к Санктпетербургским сравнителним рјечницима свију језика и нарјечија. Написао В ук С т е в а н о в и ћ. У Бечу 1822, стр. 220–229.

Стоил. – Сборник от български народни умотворения. Випуск I. Битови песни. Събирател-издател А. П. С т о и л о в. София 1894, стр. 5–54.

Стоич. – Македонски народни умотворби од Кичевско. Подготвил д-р Благој Стоичовски. Посебни издања, книга 17. Институт за фолклор „Марко Цепенков“–Скопје, Собрание на општина Кичево. Скопје 1992, стр. 27–145.

Стој. – Ѓ о р ѓ и С т о ј ч е с к и Вид. Прикаска за Бапчор. Торонто 1977.

Стр. – Стремеж. (Списание за литература, уметност и култура.) Прилеп 1954 [и други годишнини]. (и подоцна: Списание за литературни, културни и општествени праша-ња).

Тан. – Српски народни обичаји у Ђевђелиској кази. Прикупио и описао С т е в а н Т а н о в и ћ. Београд – Земун 1927. Етнографски зборник. Издаје Српска краљевска академија, Књига XL. Живот и обичаји народни. Књига 16, Београд – Земун 1927, стр. 37–41; 49–56; 68–69; 92–103; 141–142; 155–159; 164–165; 171–173; 176–181; 195–206; 211–214; 263–266; 290; 328–339; 345–350; 367–371; 345.

Тах. – Сборникъ отъ македонски български народни песни. Събралъ Н а у м К. Т а х о в њ. Първо издание. София 1895, стр. 8–220.

Теох. – А х и л Н и к о л о в Т е о х а р о в (Протојереј – Ставрофор), Малешевски народни песни. НИП „Студентски збор“, Скопје 2000, стр. 27–646.

ТМ – Д-р Д у ш к о Хр. К о н с т а н т и н о в, З д р а в к о Хр. Б о ж и н о в с к и, Тука е Македонија, Книга I. (Избор на објавени македонски народни песни од комитскиот циклус). Заедница за издавачка дејност при НИП „Нова Македонија“, Скопје 1970, стр. 127–523.

Тоц. – В а с и л Т о ц и н о в с к и, Светлина и текови. Наша книга, Скопје 1987, Прилози стр. 329–367.

Тош. – Народни умотворби од Пиринска Македонија. Редактирале К. Тошев и Р. Угринова. Државно книгоиздателство на НР Македонија, Скопје 1950, стр. 13–242.

Тр. – Birthe Tгаерuр, East Macedonian Folk Songs. Contemporary Traditional Material From Maleševo, Pijanec and the Razlog District. Acta Ethnomusicologica Danica 2. Akademisk Forlag. Copenhagen 1970, 126–221.

Трен. 1 – Блаже Тренески. Под горум село соборно. Лирски народни песни од Охридско. Развитие, Битола 1975, стр. 7–127.

Трен. 2 – Блаже Р. Тренески. Засвекоти ѓерданчето. Лирски народни песни од Охридско. Народно творештво. Развитие, Битола 1978, стр. 7–137.

Трен. 3 – Блаже Тренески. Стојна ситноода. Лирски народни песни од Охридско. НИО „Студентски збор“, Скопје 1981, стр. 7–170.

Трен. 4 – Блаже Тренески. Под сенка седат златари. Лирски народни песни од Охридско. Библиотека: Културно наследство. Новинско-издавачка организација „Студентски збор“, Скопје 1984, стр. 7–90.

Трен. 5 – Блаже Тренески, До каде одат земја се тресит. Народни борбени песни од Охридско. Култура, Скопје 1986, стр. 5–113.

Трен. 6 – Блаже Тренески, Калина киска невенена (Лирски народни песни од Охридско). НИО „Студентски збор“, Скопје 1989, стр. 9–111.

Трен. 7 – Блаже Тренески, Пролетало змејче огноито. (Митолошки народни песни од Охридско). НИО „Студентски збор“, Скопје 1993, 9–122 стр.

Труд. – Трудови (списание). Година I, бр. 1. Прилози. Катедра за историја на книжевноста на народите на ФНР Југославија. Филозофски факултет на Универзитетот – Скопје. Скопје 1960, стр. 78–86; 98–107; 112–113.

Угр. – Рада Угринова, Говорите во Скопско. Дипломски работи, Книга 2. Катедра за јужнословенски јазици. Филозофски факултет на Универзитетот, Скопје 1951.

Текстови: стр. 34–39, Оризари, стр. 35, Дражилово, стр. 35–37; Стајковци стр. 37; Сопишта стр. 37–39.

Филип. – И л и ј а Ф и л и п о с к и, Неготинскиот говор. Дипломски работи, книга 4. Катедра за јужнословенски јазици. Филозофски факултет на Универзитетот – Скопје 1952, Скопје 1952. Текстови. Народни песни стр. 37–39.

Фирф. 1 – Македонски музички фолклор. Песни I. Уредил Ж и в к о Ф и р ф о в. Книгоиздателство „Кочо Рацин“ Скопје 1953, стр. 5–171.

Фирф. 2 – Македонски музички фолклор. Песни II. Музички редактори Ж и в к о Ф и р ф о в и М е т о д и ј а С и м о н о в с к и. Редактор на текстовите Р и с т о С т. П р о д а н о в. Фолклорен институт на НР Македонија. Скопје 1959, стр. 187–482.

Фирф. 3 – Македонските мелографи од крајот на XIX век. Редактирале Ж. Ф и р ф о в и М. С и м о н о в с к и. Институт за фолклор, Скопје 1962, стр. 37–325 стр.

ХМ 1 – Македонски народни песни. Собрал В а с и л Х а џ и - М а н о в. Кн. 1. „Кочо Рацин“, Скопје, 1953, стр.7–85.

ХМ 2 – Македонски народни песни. Собрал В а с и л Х а џ и - М а н о в. Кн. 2. Книгоиздателство „Кочо Рацин“, Скопје 1954, стр. 5–86.

ХМ 3 – Македонски народни песни. Собрал В а с и л Х а џ и - М а н о в. Кн. 3. Книгоиздателство „Кочо Рацин“, Скопје 1955, стр. 5–77.

ХМ 4 – Македонски народни песни. Собрал В а с и л Х а џ и - М а н о в. Кн. 4. Книгоиздателство „Кочо Рацин“, Скопје 1956, стр. 5–79.

ХМ 5 – В а с и л Х а џ и м а н о в. Македонски борбени народни песни. „Кочо Рацин“ Скопје 1960, стр. 7–118.

ХМ 6 – В а с и л Х а џ и м а н о в. Соборски народни песни. Кочо Рацин, Скопје 1964, стр. 7–132.

ХМ 7 – Македонски народни песни. Моми Тиквешанки. Собрал и уредил В а с и л Х а џ и м а н о в. „Македонска книга“, Скопје 1968, стр. 5–133.

Цел. – д-р Н а у м Ц е л а к о с к и, Дебарца. Обреди магии и обредни песни. НИО „Студентски збор“, Скопје 1984: стр. 30, 41– 46; 50–56; 58–60; 62; 64–66; 68–69; 71–72; 74–78; 81; 86–87; 95–99; 102–116; 120–127; 129, 130–133; 138–140; 143; 146–171; 173; 175–182; 185; 188–202; 206–212; 216–220; 222–240; 244–245; 248; 251– 255.

Цеп. – М а р к о Ц е п е н к о в, Народни песни. Книга прва. Редактирал д-р К и р и л П е н у ш л и с к и. Соработник Б л а ж е П е т р о в с к и. Издавачи: Македонска книга, Институт за фолклор. Скопје 1980, стр, 17–330.

Црн. – Македонски народни песни. Текст и мелодии записал К о с т а Ц њ р н у ш а н о в. Българска академия на науките. Етнографски институт с музей. Издание на Българската академия на науките, София 1956, стр.11–352.

Шапк. – Сборник от български народни умотворения. Събрал и издава К. А. Ш а п к а р е в. София 1892.

Шапк. 1 – Част първа. Простонародна българска поезия или български народни песни. Отдел IV. Песни из общественый, семейний и частний живот. Книга V и VI.

Шапк. 2 – Част третя. Отдел I и II. Български обичаи, обреди, суеверия и костюми. Книга VII (като приложение на книга I).

Шапк. 3 – Част втора. Простонародна българска философия или български народни приказки, верования, пословици, гатанки, игри и пр. Отдел I. Български приказки и верования с прибавление на няколко македоновлашки и албански. Книга VIII и IX.

Шапк. 4 – Част първа. Простонародна българска поезия или български народни песни. Отдел III. Книга III и IV. Песни из политический живот.

Шапк. 5 – К у з м а н А. Ш а п к а р е в. Сборник от български народни умотворения. Том първи. Обредни песни. Народни обичаи. Под редакция на Е л е н а О г н я н о в а. София 1968.

РЕЧНИК
НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
СОВРЕМЕН ЈАЗИК - ЛЕКСЕМИ НА „Њ“ -

Њ

њ, Њ 1. преднонепчена звучна согласка, носен сонант.
2. осумнаесеттата буква во македонската азбука што го обележува тој глас.

-њ: (Астрахањ, Јашкуљ, Казањ, Лагањ, Мезењ, Микунь, Рјазањ, Сизрањ, Усмањ и др.).

Њагое (ром. Neagoe).

-њак (*именски суфикс*) имењак, стручњак...; врбуњак, трњак, сињак, шипјак и сл.

Њамц *м.* (ром. Neamt).

Њаса / Малави *ж.* (езеро во Африка).

-ње *суф. оном.* (Батање, Бедиње, Боговиње, Лактиње, Љубиње, Стење).

-ње (*лексикализирани именки*): барање, значење, незнаење, движење; делење, множење, вадење, собирање (математички операции); гледање (гледеште, став), мислење (став); пеење, цртање (школски предмети): одење (брзо), пливање, скокање, трчање и др. (спортски дисциплини), разбирање (гледеште, став), сфаќање (гледеште, став) итн.

-ње (*глаголки именки*): абење, акање, бранење, влечење, воведување, готвење, губење, докажување, дополнување, достигнување, жртвување, завладување, загубување, изгубување, изродување, исклучување, јавување, кажување, напрегнување, напредување, небарање, негодување, нејадење, непријателствување, обединување, објавување, ограничу-

вање, опсудување, ослободување, отцепување, повикување, погубување, подготвување, појавување (појава), покажување, поправање, потврдување, препородување, претставување, прикажување, пробудување, проживување, пројавување, просветување (просвета), работење, разбудување, раздробување, разорување, разрешување, расудување, раширување, сечење, сободување, согледување, соединување, сообразување, сопоставување, составување, спасување, течење, употребување (употреба), управување (управа), утврдување, цепење и мн., мн. други.

Ње Ер (кин. Nie Er).

Његован *м.* (срп. Његован).

Његош¹ *м.* (име на планина во Црна Гора).

Његош² *през.* (Петар Петровиќ Његош - писател).

Његошев *прид. присв.*

његошевец -вци следбеник на Његош.

његошевка -вци следбеник на Његош.

његошевски *прид.* што се однесува на Његош

његошевски *прил.* како кај Његош.

његошки *прид.* (според пл. Његош).

Њеѓица (пол. Niedzica).

Њемцова (чеш. Němcová).

Њершег *м.* (име на област во Унгарија).

Њершежанец -ни *м.* (според Њершег).

Њершежанка *ж.* (според Њершег).

њершешки *прид.* (според Њершег).

њу-вејв *м.* вид рок-музика.

Њу Делхи *м.* (име на главен град на Индија).

њуделхиец -ијци *м.* (според Њу Делхи).

њуделхијка *ж.* (според Њу Делхи).

њуделхиски *прид.* (според Њу Делхи).

Њу Дил *м.* (понова екномско-социјална програма).

њудилски *прид.*

Њудо *м.* (јап. Nyudo).

њузмагазин *м. ?*

њузрум *м.* (новинар на програмата).

Њујорк *м.* (англ. New York - Њу Јорк) *м.* (име на град во САД).

њујорчанец -ни *м.* (според Њујорк).

њујорчанка *ж.* (според Њујорк).

њујоршки *приод.* (според Њујорк; но: Њујоршка берза; Њујоршка „пегла“ - име на зграда).

Њукасл *м.* (име на град, Австралија).

њукасланец -ни *м.* (според Њукасл).

њукасланка - и *ж.* (според Њукасл).

њукаслски *приод.* (според Њукасл).

Њумексиканец -нци *м.* (според Њу Мексико).

Њумексиканка *ж.* (според Њу Мексико).

њуmekсикански *приод.* (според Њу Мексико).

Њу Мексико (име на држава).

Њу Орлеанс *м.* (име на град во државата Луизијана, Северна Америка).

њуорлеанец -нци *м.* (според Њу Орлеанс).

њуорлеанка *ж.* (според Њу Орлеанс).

њуорлеански *приод.* (според Њу Орлеанс).

Њура *ж.* (рус. Ньюра).

Њуса *ж.* (рус. Ньюса).

Њутн *м.* (Исак Њутн - физичар).

њути -от, -ни (Њ N) *м. физ.* (англ. Newton / единица за сила).

Њутнов *приод.* (според англ. Newton).

њутинов *приод.* (според англ. Newton).

Њуфаундленд *м.* (име на остров, Канада).

њуфаундленѓанец -ни *м.* (според Њуфаундленд).

њуфаундленѓанка *ж.* (според Њуфаундленд).

њуфаундленѓански *приод.* (според Њуфаундленд).

њуфаундлендер *м.* (вид куче).

њуземшир *м.* (име на домашна кокошка).

Њу Џерси *м.* (име на држава во САД).

њуџерсиец -ијци *м.* (според Њу Џерси).

њуџерсијка *ж.* (според Њу Џерси).

њуџерсиски *приод.* (според Њу Џерси).

ПРАВ РЕЧНИК

њ, Њ

-њ: Астрахањ, Јашкуљ...

Њагое (ром. Neagoe).

-њак (*именски суфикс*)

Њамц *м.* (ром. Neamt).

Њаса / Малави *ж.*

-ње *суф. оном.* Батање...

-ње (*лексикализирани именки*): барање...

-ње (*глаголски именки*): абење, бранење...

Ње Ер (кин. Nie Er).

Његован *м.* (срп. Његован)

Његош¹ *м.*

Његош² *ирез.*

Његошев *ирид. ирисв.*

његошевец -вци

његошевка -вци

његошевски *ирид.*

његошевски *ирил.*

његошки *ирид.*

Његица (пол. Niedzica)

Њемцова (чеш. Němcová)

Њершег *м.* област

Њершежанец -ни од Њершег

Њершежанка од Њершег

њершешки од Њершег

њу-вејв вид рок-музика.

Њу Делхи главен град на Индија

њуделхиец -ијци од Њу Делхи

њуделхијка (според Њу Делхи

њуделхиски (според Њу Делхи

Њу Дил

њудилски

Њудо (јап. Nyudo).

њузмагазин

њузрум

Њујорк град во САД

њујорчанец -ни од Њујорк

њујорчанка од Њујорк

њујоршки од Њујорк

Њујоршка берза

Њујоршка „пегла“

Њукасл град, Австралија

њукасланец -ни од Њукасл

њукасланка - и од Њукасл

њукаслски од Њукасл

Њумексиканец -нци од Њу Мексико

Њумексиканка од Њу Мексико

њумексикански од Њу Мексико

Њу Мексико име на држава

Њу Орлеанс град, Луизијана

њуорлеанец -нци од Њу Орлеанс

њуорлеанка од Њу Орлеанс

њуорлеански од Њу Орлеанс

Њура (рус. Ньюра).

Њуса (рус. Ньюса)

Њутн: Исак Њутн

њутн -от, -ни (Њ N)

Њутнов

њутов

Њуфаундленд остров, Канада

Њуфаундленѓанец -ни од Њуфаундленд

Њуфаундленѓанка од Њуфаундленд

њуфаундлендски од Њуфаундленд

њуфаундлендер

њуземшир *м.*

Њу Џерси држава во САД

Њуџерсиџ -ијци од Њу Џерси
Њуџерсијка од Њу Џерси
њуџерсиски од Њу Џерси

СКРАТЕНИЦИ

англ. – англиски
ж. – именка од женски род
јап. – јапонски
кин. – кинески
м. – именка од машки род
оном. – ономастика
пол. – полски
през. – презиме
прид. – придавка
прид. присв. – присвојна придавка
прил. – прилог
ром. – романски
рус. – руски
срп. – српски
суф. – суфикс
физ. – физика
чеш. – чешки

СОДРЖИНА

Речник на македонските народни песни. – Толковен –	
Лексеми на „Њ“	1–37
Цитат	3
Лексеми на „Њ“	5–13
Извори на употребениот илустративен материјал и нивните скратеници во „Речникот на македонската народна поезија“	15–32
Речник на македонскиот јазик. Современ јазик: лексеми на „Њ“	33–37
Современ јазик. Лексеми на „Њ“	33–34
Прав речник	35–37
Скратеници	39

Издавач: Авторот.

Димка Митева, бул. „Јане Сандански“, згр. 104/16 – Скопје

Тел.: 070–449–011; 070–545–560

Е-маил: dimka_miteva@yahoo.com

CIP – Каталогизација во публикација Национална и универзитетска библиотека „Св.Климент Охридски“, Скопје

МИТЕВА, Димка

Речник на македонските народни песни – Толковен – зборови на Њ. / Митева Д. – Скопје : Авторот, 2018. – 42 стр. ; 30 см

Тираж: 10 примероци

- а) Изворен труд
- в) Народна поезија
- г) Лексикографија
- д) Македонски јазик
- ѓ) Библиографија

ISBN 978-608-4824-16-9

COBISS

Издавач: Авторот.

Димка Митева, бул. „Јане Сандански“, згр. 104/16 – Скопје

Тел.: 070-449-011; 070-545-560

Е-маил: dimka_miteva@yahoo.com

CIP – Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент
Охридски“, Скопје

398.8(=163.3):81'374.3(038)

МИТЕВА, Димка

Речник на македонските народни песни. – Толковен -
Глаголи на У. / Димка Митева, - Скопје : Митева Д., 2018. –
144 стр. ; 30 см

ISBN 978-608-4824-01-5

а. Македонска нарна поезија - Лексика - Речници, толковни
COBISS. MK-ID 107441930